

2. Андрущенко В. Організоване суспільство / В.Андрущенко. URL: www.nbuiv.gov.ua/books/2006/06vaos/07/htm.

3. Касперович Ю.В. Напрями удосконалення бюджетно-податкового регулювання в Україні на засадах імплементації Європейського досвіду / Ю.В.Касперович. К.: Відділ фінансової безпеки НІСД 2015. Вип. №60. Серія «Економіка». с. 7. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/budzhet-47768.pdf>.

4. Сидор І.П. Фіскальна домінанта місцевих бюджетів у контексті змін до Бюджетного кодексу України. Перші наукові читання пам'яті С.І. Юрія. Збірник тез доповідей. Тернопіль 26 листопада 2015 р.

Пилипенко Ірина Василівна

Головний спеціаліст відділу документообігу,
контролю та по роботі із зверненнями
громадян апарату Луцької РДА у Волинській області
yarynka12@gmail.com

ФІНАНСОВА САМОСТІЙНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Забезпечення фінансової самостійності місцевих бюджетів є основою побудови ефективної системи формування та використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування, запорукою досягнення їх фінансових пріоритетів. Як стверджує О. Кириленко, «... територіально-фінансова самостійність є необхідною умовою втілення всіх інших принципів місцевого самоврядування. Від фінансових можливостей залежить виконання реальних владних функцій органами місцевого самоврядування. Самостійність буде завжди лише формальною, якщо залишатиметься фінансова залежність» [1, с. 138].

О. Величко стверджує, що фінансову незалежність місцевого самоврядування доцільно розглядати насамперед як економічний простір для діяльності місцевого самоврядування у межах певної території на принципах економічної ефективності й економічної доцільності [2, с. 85]. Разом з тим, сфера компетенції органів місцевого самоврядування більш широка, ніж забезпечення територіального розвитку. До їх компетенції відносяться функції, що стосуються задоволення потреб місцевої громади, утримання бюджетних установ в належному стані тощо.

В економічній літературі досить часто фінансова незалежність органів місцевого самоврядування ототожнюється із питаннями фіскальної

децентралізації, яке ґрунтується на необхідності передачі окремих доходів або їх частини до структури доходів бюджетів органів місцевого самоврядування, а також встановлення податків та місцевих зборів і навіть визначення власної податкової політики. М. Деркач вказує, що фіскальна децентралізація державного регулювання є однією із сучасних тенденцій розвитку національних фінансових систем і що країни, які стали на цей шлях, у тому числі Україна, можуть ефективніше проводити цей процес і будувати оптимальні моделі децентралізації влади на своїх територіях [3, с. 60].

У відповідності до діючого законодавства фінансова незалежність органів місцевого самоврядування трактується як їх незалежність від загальнодержавних органів влади у прийнятті певних рішень щодо місцевих проблем і забезпечення для їх вирішення відповідними коштами. Матеріальну та фінансову незалежність органів місцевого самоврядування забезпечують рухоме й нерухоме майно, що перебуває у комунальній власності; доходи місцевих бюджетів; позабюджетні фонди (у тому числі валютні) ; інші кошти; земля та інші природні ресурси, що є в комунальній власності; об'єкти спільної власності територіальних громад, що перебувають в управлінні районних та обласних рад [4]. На основі цього можна зробити висновок про те, що місцевого самоврядування забезпечені необхідною ресурсною базою, володіють відповідними повноваженнями для виконання покладених на них функцій.

Разом з тим, в унітарних державах, до яких належить і Україна, фінансова автономія місцевого самоврядування завжди має певні обмеження, які є наслідком конституційної доктрини держави. Важливо провести оптимальне розмежування повноважень між центральною та місцевою владою, забезпечивши ефективний перерозподіл бюджетних ресурсів між різними ланками зведеного бюджету.

На думку О. Чеберяко, політика децентралізації і розвитку регіону повинна орієнтуватися на: розвиток і формування гармонійного законодавства; продовження політико-адміністративних реформ; активізацію фінансово-бюджетної децентралізації; підвищення ефективності управління комунальною власністю; розвиток муніципальної служби; посилення кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування; підвищення відвертості і підзвітності органів місцевого самоврядування; розвиток партнерства органів місцевого самоврядування із структурами цивільного суспільства; посилення соціальної мобілізації в регіональних співтовариствах [5, с. 27-28].

На основі проведеного дослідження можна обґрунтовано зробити висновок про те, що фінансова самостійність місцевої влади є однією з обов'язкових умов ефективного та дієвого функціонування органів місцевого самоврядування з метою більш найбільш повного задоволення життєвих потреб і реалізації інтересів конкретної територіальної громади. Її зміцнення можливе тільки за умови реформування діючої системи міжбюджетних відносин. Ефективність управління фінансами в умовах децентралізації потребує пошуку оптимального співвідношення між наданою місцевим органам влади податковою і бюджетною автономією та встановленням контролю над прийняттям на цих рівнях бюджетних рішень. Межі бюджетної політики повинні зводитись до створення таких інституційних умов, які б попереджали негативні наслідки нераціональної фіскальної поведінки не тільки для жителів конкретного регіону, але і для всієї системи стимулів в цілому.

Список використаних джерел:

1. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: підручник / О.П. Кириленко. К.: Знання, 2006. 677 с.
2. Величко О.В. Бюджетна політика та особливості її формування в умовах нестабільності соціально-економічного розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2010. № 1 (19). С. 83–87.
3. Деркач М.І. Теоретичні аспекти формування сучасної моделі фіскальної децентралізації. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія "Економіка". Вип.4(2).2010. С.60-66. URL: <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201042/60-66>.
4. Україна. Закон. Бюджетний кодекс України: від 8 липня 2010 року № 2456 +VII. *Відомості Верховної ради України*. 2010. № 50 –51.
5. Чеберяко О. Рябоконт О. Місцеві бюджети в умовах сучасної децентралізації: Україна і зарубіжний досвід. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2016. С.24-28. URL: <http://oaji.net/articles/2016/3733-1473972894.pdf>